

HELSE MIDT-NORGE RHF

STYRET

Sak 93/23 Sikre kritisk kompetanse i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling

Saksbehandler Ass. fagdirektør Ragnhild Johansen
Ansvarlig direktør Fagdirektør Björn Gustafsson
Saksmappe 23/11
Dato for styremøte 7 september 2023

Forslag til vedtak:

1. Styret stiller seg bak planen for å sikre kritisk kompetanse i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling.
2. Satsingen finansieres med inntil 100 millioner i perioden 2024 til 2026.

Stjørdal 31.08.23

Stig A. Slørdahl
Administrerende direktør

Nummererte vedlegg som følger saken

1. Forprosjektrapport

SAKENS HENSIKT

Saken presenterer administrerende direktørs plan for å sikre kritisk kompetanse i psykisk helsevern (PH) og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) i Midt-Norge. Sakens hensikt er å beslutte plan og ressurssetting for prioritert innsats som setter spesialisthelsetjenesten i stand til å nå vedtatte mål for fagområdene.

Arbeidet er sentralt for å svare ut Helse Midt-Norge RHF sine oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet, inkludert Oppdragsdokument 2023 - tilleggsdokument etter Stortingets behandling av Prop. 118 S (2022-2023), om regionalt strukturerte arbeider for å fremme riktig oppgavedeling mellom personell og effektiv organisering. Planen bygger på et regionalt forprosjekt som ble avsluttet i desember 2022. Forprosjektrapporten (vedlagt) inneholder en beskrivelse av Helse Midt-Norge RHF sin forståelse av nåsituasjonen og potensielle satsingsområder for arbeidet som beskrives her. Satsingen er innrettet i tråd med strategi 2030 og regional utviklingsplan, og skal understøttes av nettverksstrukturen i foretaksgruppen. Den er et viktig element i å sikre bærekraft i personell og kompetanse, som er en av hovedsatsingene i regional utviklingsplan som også i tråd med bestilling fra styret følges opp i egen styresak i neste styremøte. Saken følger opp tidligere vedtak om prioritering av psykisk helsevern og TSB, samt orienteringer til styret juni 2021, april og juni 2022 og juni 2023 (sak 78/23).

Bakgrunn

1. Styret har etterlyst tiltak og resultater for fagområdet.
2. Fagområdet har vært en fremhevet helsepolitisk prioritering siste ti år, for både forrige og sittende regjering. Likevel er nasjonale målkrav ikke oppnådd i Midt-Norge, i likhet med i øvrige helseregioner.
  - Det er behov for nye virkemidler for å lykkes med prioritering og styrking av spesialisthelsetjenester for PH og TSB. Helseforetakene rapporterer store utfordringer knyttet til å sikre kritisk kompetanse i tjenesten, som er nødvendig for snu utviklingen i riktig retning.
3. Av Meld. St. 23 (2022-2023) *Opptrappingsplan for psykisk helse (2022- 2023)* fremgår det at de regionale helseforetakene har fått i oppdrag å jobbe videre med tiltak for å beholde, rekruttere og utvikle personell innen PH og TSB slik at behov for bemanning og kompetanse dekkes.
  - De regionale helseforetakene skal levere anbefalinger på omstillingstiltak september 2023, og arbeidet som foreslås her vil være grunnlaget for Helse Midt-Norge RHF sine tilbakemeldinger til HOD på oppdraget.

4. Behov for nasjonale tiltak skal ifølge Meld. St. 23 (2022–2023) konkretiseres senere i planperioden og i Nasjonal helse- og samhandlingsplan.
5. *Av Oppdragsdokument 2023 - tilleggsdokument etter Stortingets behandling av Prop. 118 S (2022-2023) fremgår at arbeidet med riktig og god bruk av personell og kompetanse skal styrkes med basis i ivaretagelse av forsvarlighetskravet og at de regionale helseforetakene skal igangsette regionalt strukturerte arbeider for å fremme riktig oppgavedeling mellom personell og effektiv organisering ved å vurdere og systematisere kompetansebehovet i ulike arbeidsprosesser.*

Forprosjektet beskriver fem prioriterte delmål for at Helse Midt-Norge skal oppnå hovedmålet om å sikre kritisk kompetanse i PH. Etter ønske fra helseforetakene og i tråd med aktuelt oppdrag fra HOD er TSB inkludert i arbeidet fra 2023. Forprosjektet ble gjennomført som et arbeid i HMN RHF, med innspill fra lokale HF, KTV/KVO og RBU. HMN RHF har med utgangspunkt i forprosjektet innhentet innspill fra fagledernetverk og klinikkledelse innen PH og TSB i de lokale helseforetakene, om prioriterte tema for et hovedprosjekt med relevans for foretakene. Dette er gjennomført i form av innspillmøter i de lokale helseforetakene og felles workshop, med bearbeiding og prioritering av innspill. RBU og KTV/KVO er orientert og har gitt innspill.

HOVEDPUNKTER OG HELHETLIG DRØFTING

Administrerende direktør anbefaler at det etableres et regionalt arbeid som i sin organisering tar modell av kliniske akademiske grupper i Midt-Norge (CAG Helse Midt-Norge). Dette innebærer at to eller flere lokale helseforetak i fellesskap kan søke om regional finansiering av utviklingstiltak på området, etter utlysning fra HMN RHF. Søknad vil forutsette tematisk forankring i forprosjektet, og de fem prioriterte delmålene for å sikre kritisk kompetanse. Her søker helseforetakene ikke om forskningsprosjekter som i "CAG", men om støtte til gjennomføring av utviklingsprosjekter med direkte relevans for ansattes arbeidshverdag. Fagledernetverk og klinikkledelse i de lokale helseforetakene har forberedt prioriterte tema med relevans lokalt.

Overordnede delmål identifisert i forprosjektet:

- Utvikle gode og sammenhengende pasientforløp
- Beholde og rekruttere fagfolk
- Sikre god ledelse, styring og administrasjon
- Tjenesteutvikle og styrke samarbeid med kommunehelsetjenesten
- Optimalisere samarbeid med utdanningsinstitusjonene

Aktuelle tema for delarbeid med målsettingene (hentet fra innspillsarbeidet) vil kunne være:

- helseforetakene i Midt-Norge som attraktiv arbeidsgiver
- effektivisere/forbedre pasientforløp, forbedring av arbeidshverdagen
- videreutvikling av samhandlingsmodeller (f.eks. for vurdering av henvisninger)
- samarbeid med utdanningsinstitusjonene
- optimalisering av oppgavedeling
- spesialisering/standardisering av team

- samarbeid på tvers av klinikker/kombinerte stillinger for spesialister

Det skal være nettverkssamarbeid mellom fagmiljø i minst to helseforetak som bidrar til direkte forbedring i klinikken og det skal sikres kunnskapsdeling og erfaringsoverføring til alle helseforetak fra arbeidet. HMN RHF vil også prioritere aktuelle gjennomgripende regionale tiltak som ledd i satsingen. Arbeidsformen er egnet for styrking av det regionale nettverksarbeidet og tydelig regional prioritering av nødvendig bemanning og kompetanse for å lykkes med måloppnåelse for regionens oppdrag fra HOD på området. Arbeidet skal også danne grunnlag for nasjonal (interregional) erfaringsdeling, i hht oppdrag fra HOD.

Det settes av inntil 100 millioner for perioden 2024-2026 som lyses ut av HMN RHF for gjennomføring av prosjekter i tråd med målsettinger og innsatsområder identifisert i regionalt forprosjekt. For 2024 estimeres et behov på inntil 35 mill kr.

Utlysingen vil spesifisere krav til evaluering, rapportering og implementering for prosjekter som tildeles regional finansiering. Det forutsettes lokal medvirkning av ansatte- og brukerrepresentanter i alle prosjekter. KTV/KVO og RBU skal medvirke på regionalt nivå gjennom deltakelse i vurdering og prioritering av søknader.

Fagledernetverksstrukturen for psykisk helsevern voksne (PHV), psykisk helsevern barn og unge (PHBU) og for tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) skal involveres aktivt gjennom hele perioden.

Overordnet fremdriftsplan

Høst 2023: Lyse ut og tildele ressurser i henhold til søknad

2024-2026: Gjennomføre prioriterte prosjekter

Vår 2027: Evaluere og avslutte regionalt prosjektarbeid, implementere/videreføre i HF

ADMINISTRERENDE DIREKTØRS ANBEFALING

Administrerende direktør vurderer at Helse Midt-Norge RHF må ta nye virkemidler i bruk for å nå de krav og forpliktelser regionen har innen fagområdet psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Dagens utfordringsbilde for spesialisthelsetjenesten, regionalt og nasjonalt, viser at tiltak som sikrer kritisk kompetanse er en forutsetning for å kunne lykkes med nødvendig styrking av disse tjenestene. Gjennom ti år med store politiske ambisjoner og tydelige oppdrag på området er måloppnåelsen fortsatt lav, og det er derfor nødvendig at det iverksettes nye tiltak for å stimulere til at oppdraget løses, og at det samarbeides godt mellom helseforetakene i regionen for å få dette til.

Administrerende direktør anbefaler at styret stiller seg bak Helse Midt-Norge RHF sin plan for å sikre kritisk kompetanse i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, samt at satsingen finansieres med inntil 100 millioner i perioden 2024 til 2026.